

NECTAR symposium goed bezocht

Tekst: Frank Leenen

NECTAR, het *Netherlands Centre for Tropical Apicultural Resources*, organiseerde op 12 mei een bijeenkomst in Utrecht onder de titel 'Economisch perspectief in tropische bijenouderij'. Ruim 50 deelnemers, imkers en meer en minder ervaren deskundigen op het gebied van (tropische) bijenhouderij, wisselden bij deze gelegenheid hun ervaringen uit. Vooral de informatie, beelden en onderzoeksgegevens over de angelloze bijen, gaven veel aanwezigen een verassend nieuwe kijk op bijenhouderij.

Rinus Sommeijer gaf in zijn openingswoord een kort overzicht van de inmiddels lange geschiedenis van NECTAR, dat werd opgericht in december 1989 met als belangrijkste animator Joop Beetsma.

Johan van Veen opende met een presentatie over zijn ervaringen met professionele bijenhouderij in Costa Rica. Hij beschreef de praktijk van de lokale imkers met de geafricaniseerde bij. Door wisselende klimaatomstandigheden is de honingopbrengst lang niet altijd gegarandeerd. Maar met het verhuren van volken voor bestuiving krijgen de imkers een beter over het jaar verspreid inkomen met een grotere zekerheid. Daar staat wel tegenover dat de imkers rekening moeten houden met een zeker verlies aan volken door de heel veel voorkomende bespuitingen met pesticiden. Johan presenteerde ook opvallende onderzoeksresultaten over de positieve invloed op kwantiteit en kwaliteit van de opbrengst wanneer verschillende commerciële gewassen voldoende worden bezocht door bestuivers. De specifieke rol die de inheemse bestuivers hierin spelen, naast de door imkers geleverde bijenvolken, werd daarbij uitgebreid toegelicht. Naast het gebruik van bestrijdingsmiddelen liggen nog vele andere gevaren op de loer voor de bijenhouderij: habitatvernietiging, milieuverontreiniging en klimaatsverandering. Een erg nuttig overzicht, temeer daar over bestuiving in de tropische imkerij nog maar weinig bekend is.

Jaap Kerkvliet deelde zijn indrukwekkende ervaring op het gebied van honinganalyse, inclusief een praktische demonstratie. Het HMF-gehalte van tropische honing is een belangrijk onderdeel in deze analyse: dit neemt maandelijks toe met 1-3 mg/kg. Dus is na 2 jaar het maximaal toelaatbare gehalte van 40 mg/kg reeds bereikt...

Daarna was het podium aan Lieko Boersma van honingzemerij De Traay, die ons een kijkje gunde in de keuken van Europa's grootste inkoper van honing, voornamelijk uit tropische gebieden.

Rinus Sommeijer vertoonde een aantal filmpjes over angelloze bijen en gaf hiermee de deelnemers een uniek beeld van de wondere wereld van deze zo weinig bekende groep bijen.

Leendert van het Leven vertelde in het middagprogramma meer over zijn praktijkervaringen met het werken met de Afrikaanse savannebij, *A.m. scutellata*. Kernpunt van zijn betoog was de economische bedrijfsvoering van de imkerij in de tropen. Door de door hem gepropageerde extensieve benadering bereikt hij een gunstige verhouding tussen arbeid en opbrengst, evenals tussen investering en opbrengst. Beslist niet te vergelijken met Europa. De veelgehoorde bewering als zou de killer bee productiever zijn dan haar Europese zuster wordt door Leen niet onderschreven. Slechts als er gereisd wordt met de bijen klopt de bewering. *Absconding*, hét grote probleem in de tropische bijenhouderij, is effectief tegen te gaan door het broed in de onderste bak te concentreren om storing door wasmotten, mieren, enz. zoveel mogelijk te vermijden. Daarnaast is het wezenlijk om in tijden van schaarste regelmatig bij te voeren.

Gerhard Pape, een actief PUMmer, liet tenslotte in zijn geanimeerde presentatie zien hoe het geven van een 'passend' advies in een lokale imkerijpraktijk eruit kan zien: hij maakte samen met imkers en ambachtslieden in Ethiopië een goed bruikbare bijenkast. Kernpunt hierbij was het respecteren van de raatafstand. Natuurlijke nesten van *A.m.scutellata* vertonen een raatafstand van 27,5 mm (of zelfs nóg minder: 25 mm in lattenkasten!) in tegenstelling tot de 35 of 38 mm die wij in Nederland hanteren. Als men deze raatafstand zou toepassen is veel tussenbouw –en dus vastzittende raten– het onvermijdelijke gevolg. Het standaardadvies voor de Afrikaanse bij luidt op dit moment: 32 mm.

De deelnemers aan het symposium waren het erover eens dat een dergelijke uitwisseling van informatie, kennis en ervaring op het gebied van tropische bijenhouderij erg waardevol is en zeker vaker plaats mag vinden.

De organiserende werkgroep van NECTAR beloofde daar dan ook aan te gaan werken.